

2017-09-29

Remissvar till statens betänkande ”Villkorlig frigivning – förstärkta åtgärder mot återfall i brott, SOU 2017:61

Markaryds kommun är utsedd som remissinstans till statens betänkande ”Villkorlig frigivning – förstärkta åtgärder mot återfall i brott”, SOU 2017:61. Regeringen beslutade den 31 mars 2016 att utse en särskild utredare för att utreda möjligheterna att förebygga och förhindra återfall i allvarlig brottslighet samt att överväga och föreslå ändringar i systemet med villkorlig frigivning. Den nya lagstiftningen ska träda i kraft den 1 juli 2019.

Kommunerna är en viktig samarbetspartner till Kriminalvården när det gäller klienternas utslusning till ett liv i frihet efter avtjänad strafftid. Det gäller framförallt planeringen som rör boende och sysselsättning men det kan också vara när klienten önskar få den sista delen av strafftiden omvandlad till vårdvistelse eller vistelse i halvvägshus. Det gäller de klienter som har behov av vård för sitt missbruk av beroendeframkallande medel, kriminellt beteende, psykiatrisk problematik eller funktionsnedsättning. Den gällande ansvarsfördelningen innebär att Kriminalvården ansvarar för kostnaderna fram till dagen för villkorlig frigivning, varefter det ekonomiska ansvaret övergår till den dömdes hemkommun. En föreskrift om vårdvistelse eller boende i form av halvvägshus efter villkorlig frigivning förutsätter därför ett åtagande från den dömdes hemkommun. När klienten önskar få sitt straff omvandlat till vårdvistelse tas kontakt med socialtjänsten för en ansökan om bistånd till vistelsen. Socialtjänsten gör en bedömning av den enskildes behov av insatsen och beviljar eller avslår ansökan. Beslutet är överklagningsbart.

Dessa åtagande handlar om kostnadsdrivande insatser i form av vistelse på HVB eller familjehem och förutsättningen för kommunerna att bära kostnaden för dessa åtaganden skiljer sig åt. Även samverkansarbetet mellan Kriminalvården och kommunerna skiljer sig åt. Det innebär att Kriminalvårdens klienter kan behandlas olika beroende på de olika kommunernas ekonomiska förutsättningar och hur samverkan med Kriminalvården fungerar.

Förslaget om förtydligande av att särskild föreskrift om boendet kan medföra en ökning av föreskrifter om boendet. Huruvida antalet föreskrifter av detta slag kommer att öka är dock i stor utsträckning beroende av i vilken utsträckning den dömdes hemkommun är beredd att bära kostnaden för insatsen.

Utifrån utredningens bedömning och den ansvarsfördelning som råder idag är det osäkert i vilken mån antalet föreskrifter om boende kan förväntas öka i sådan utsträckning att det påverkar kostnaderna för kommunerna.

Markaryds kommun ställer sig positiv till de förändringar som föreslås i betänkandet. Markaryds kommuns bedömning är att utredningens förslag till förstärkta åtgärder för att förebygga återfall i brott är positivt. Ett förbättrat stöd till de personer som efter avtjänad strafftid återvänder till sin hemkommun eller någon annan kommun gagnar samhället.

Ett beaktande måste göras för det fall att antalet ansökningar om särskilda utslussningsåtgärder i form av vårdvistelse eller vistelse i halvvägshus ökar då det medför ökade kostnader för kommunerna. I de fallen är det kommunerna som ansvarar för den största delen av kostnaden då Kriminalvården oftast ansvarar för någon eller några månader av vistelsetiden och därefter är det kommunerna som ansvarar för dessa ofta långvariga insatser. Detta gör att, som det påpekas i utredningen, att förutsättningarna till en bra eftervård är beroende på vilken kommun som är hemkommun, vilket inte kan anses ge förutsebarhet och likabehandling.